

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măceșarilor 47.
și la expedițiunea de inserțiuni Adolf Steiner în Hamburg (Germania).
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măceșarilor Nr. 37.
Epistole neîncastate se refuză. — Articuli nepublicași nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rîndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiu, 21 Ianuarie.

Bela Grünwald este cunoscut și cetitorilor noștri. El este acel fiu al Slovaciei din Ungaria, care, dacă ar fi după dînsul, în cinci minute ar preface toate limbile câte se vorbesc astăzi în Ungaria în una unică mîntuitoare, în limba maghiară. Bela Grünwald nu ar refuza, după cât îl cunoaștem din antecedentele lui, nici în trebuințarea puterii silitoare, numai să se poată ajunge acest vis de aur al maghiarizării tuturor locuitorilor de pe teritoriul coroanei ungurești. Nu-l luăm în nume de reu izbirea aceasta de metamorfozare a naționalităților nemaghiare. Bela Grünwald este însuși într'un felu de curent de metamorfozare. După cum îl arată numele, odinioară Neamț, mai tarziu Slovac, se vede că nu poate rezista curentului spre a deveni Maghiar și în curentul acesta ar vrea să tragă toată suflarea câtă respiră aer în Ungaria. Că se va opri curentul la metamorfozarea aceasta de acum, cine poate ști? Oamenii de astfelu de calibru sînt oameni, despre cari nu e nimenea în stare a-și da o curată și difinitivă socoteală.

Acest Grünwald într'o conferență a clubului „liberarilor” din dieta Ungariei a propus reformarea administrațiunii.

Propunerea în esență nu este condamnabilă. Propunerea are părți cari pot afla pînă în urmărie afară de partidele din dieta ungurească, sau cel puțin are părți, pentru care poate omul să stea de vorbă cu propunătorul. Grünwald voiește o administrațiune denumită de guvern și nu aleasă de municipii, o administrațiune, în care să se poată desvolta oameni de specialitate în ramul administrativ și în care numai rutina și capabilitatea să fie normative pentru ocuparea posturilor în ierarhia administrativă.

Cum am ști sunt părți care, cum sînt aceste amintite ar promite administratori mai buni în municipii

decum sînt demulte ori acei eșii din nise alegeri, în care au jucat pasiunile de partidă sau o ambițiune reu înțeleasă, produsă momentan de simțimentul de a-și arăta unul sau altul din superiorii municipiilor influență.

Inse Bela Grünwald n'a putut ca să se ferească de a-i da proiectului seu aluatul ideii sale fice: maghiarizarea.

Reforma administrațiunii propusă de Bela Grünwald are în vedere în prima linie neamul unguresc, „puterea creatoare și coloana principală a statului unguresc” și interesele neamului unguresc, care, după propunătorul, cu „posibila crutare a autonomiei jurisdicțiunilor, comunelor, confesiunilor” să se springă pentru că să se întărească spre realizarea intereselor celor mai înalte naționale și de stat.

Este silit limbajul intunecat al propunătorului, pentru că îl vrea de odată să acopere și să descopere. Naționalităților vrea să le acopere veninul propunerei sale cu frunzele cele verzi și frumoase ale intereselor celor mai înalte de stat. Maghiarilor vrea să le descopere rodul din propunerea sa: ajungerea la unitatea națională maghiară a locuitorilor Ungariei politice de astăzi.

Muncă zadarnică. Trebuie să l'chieme pe cineva Bela Grünwald să se poată încerca în firele unei idei fice, sau unui vis, de o totală maghiarizare a naționalităților din cuprinsul Ungariei întregi. Naționalitățile, cari au existența lor de mii de ani, cari au literatura și cari au conaționali în vecinătate, nu se pot stinge cu una cu două. Se pot maltrata, *ut figura docet*, în felu și forme și prin aceasta se pot înstrăina cu simțimintele de statul care le respinge, nimic înse nu.

Și tocma aceasta dovedește că tendența reu ascunsă a lui Grünwald și a tuturor căți cugetă ca dînsul, nu este pentru promovarea intereselor statului unguresc, ci pentru periclitarea aceluia.

Propunerea din cestiune de altmîntre n'a aflat primirea nici în sinul partidei guvernului care se numește pe sine „liberală”. Aceasta l'a superat reu pe Grünwald și a eșit din partidă.

Va crede cineva că guvernamentalii respingînd propunerea lui Grünwald a făcut o virtute. Nici decum. Capul partidei, dl Col. Tisza, a cugetat mai de mult decît dl Béla Grünwald asupra unei administrațiuni cu totul la dispozițiunea guvernului. S'a și scris despre aceasta articuli lungi în ziare. Dară cine păcate! se va pune togmai acum să adereze la administrațiune scoasă cu totul din mîinile municipiilor autonome, când guvernul cu modelul seu unic de administrațiune curat guvernamentală, în comitatul Severinului, a pățit naufragiul cel mai sinistru?

Când e vorba de a alege între forme ne-am scii da și noi părerea, care este forma cea mai potrivită pentru administrațiune: și din cele de pînă aci se vede că n'am stat pe gînduri a ne și pronunța în cătva.

Însă nu numai forma face. Moralitatea a fost și va fi temeiul tuturor societăților. Să fie aici ce vor să ferească statul unguresc și cari după pozițiunea lor l'ar și pută fericii, să fie dicem, ei conduși numai de ideea de a l'ferici, în toată puritatea ei, atunci forma pușin ar trage în cumpănă. Pentru că trăgînd pe fie-care inima cătră comunitatea, care vede că l'se țese și l'ajută, și n'ul respinge și n'ul prigonesce, ar lucra toți armonici numai pentru promovarea binelui comun; „uscăturile pădurei” ar fi prea ne însemnate și n'ar detrage nimica autorității statului și n'ar sili pe nimeni să se bată capul, cum să creze legi prin care să pună sub pață pozițiunea trei părți din locuitorii unui stat; de altă parte n'ar sili pe nimeni să stea gata de a-și apăra existența sa, aproape în toate direcțiunile amenințată.

Revista politică.

Sibiu, în 21 Ianuarie.

Debaterea bugetului Ungariei se va începe cel mult în 20 Februarie. Așteptăm să vedem dacă se va împlini prorocia lui „Pesti Napló,” că atunci se va resturna cabinetul unguresc actual.

Din Agram se telegrafează că generalul de artilerie bar. Philipovics este chemat la Viena, unde, însoțit de capul statului major, a și plecat în 31 Ianuarie n.

Agitațiunea panslavistică anti-austriacă se vede și-a ales Bosnia și Erzegovina de câmp de cercări. „Vaterl.” are sciri din Sereievo, că se agitează între clerul sêrbesc-ortodox contra unei eventuale împrunări cu metropolia Carlovițului. Metropolitul din Sereievo Antim patronisează agitațiunea aceasta. În stăruința clerului ortodox al Bosniei contra împrunării cu metropolia sêrbescă se pronunță totodată și opozițiunea contra unei eventuale încorporări în statul austriac. Agitatorii panslavisti au apucat lucrul de unde se cade să l'apuce. Sciind ei că în Orient religiunea și naționalitatea sînt identice au transpus lupta contra Austriei pe teren religios. Însă și în cercurile normative ale guvernului se vede, că se dă adevărate însemnătate cestiunii eclesiastice sêrbesci. Delăturarea lui Ivacicovici din funcțiune și denumirea lui Angyelic, un contrariu al omladinei sêrbesci, administrator al metropoliei Carlovițului, este o dovadă apriată despre importanța ce dă guvernul cestiunii bisericesti. Angyelic este acum și consiliari nîm. — Guvernul unguresc poate se va că mîne poimîne de ce a făcut. Sêrbii laudă pe Angyelic și i impută numai două lucruri: prietenia guvernului și nisuiința absolutistică. Altcum nu scin să l'laude de ajuns, ca administrator și ca om erudit.

Cestiunea spoiriei armatei în Germania a pus în mișcare cercurile mi-

FOIȚA.

O vizită la Edison.

Correspondențele particular al diarului „la France” din New-York trimite următoarea interesantă relațiune:

Curiositatea publică viu escitată de articolele de curînd tipărite de New-York Herald asupra descoperirilor lui Edison, a fost în fine complet satisfăcută. De 3 zile mulțimea este admisă să viziteze laboratorul celebrului inventator. Asistă la experiența, dacă nu decisivă, dar foarte încurajătoare a noiei lampi electrice.

Am creșut că ar fi interesant de a face cunoscut cetitorilor rezultatele practice ale acestei experiențe și am întreprins o excursiune la Menlo Park.

Această mică localitate din statul New-Yersey este la v'r'o 20 mile departe de New-York. Trei fluviu Hudson pe una din mările plute din vapor (Ferry boats) care leagă orașul cu garele diferitelor drumuri de fer

ale lui New-Jersey, te urci în trenul Pensilvaniei centrală Railroad și peste 1/2 oară, ești la Menlo Park. Este un sat de curînd format; se compune afară de atelierele și locuința lui Edison, de v'r'o duzină de case. Lui Edison îi place foarte mult linisea și singurătatea; pare că a căutat la Menlo Park un adăpost sigur în contra importunilor. Dar astfel este, pentru Americani, atragerea nouății în materie de inventiuni, că departarea la Menlo Park nu a putut să oprească pe curioși, îndată ce au aflat că ușile laboratorului erau deschise publicului. Compania drumurilor de fer, țînînd compt de această afluență, a organizat îndată trenuri suplimentare.

Sosind la Menlo Park, vîdui că cea mai mare parte din călătorii mergeau, ca și mine, la Edison. Mă iau după mulțime, și după 5 minute de mers mă aflai pe o mică colină ale cărei coaste sînt în parte ocupate de o îngrăditură și de o grămădire de clădiri în paente. Este instalațiunea științifică și industrială a inventatorului: două mari ateliere, un labora-

tor și un mic bastiment de cărămidă unde se află biourile. Edison, sau mai bine compania care îl comanditează, întrebuințează 100 de lucrători. Pentru acestia este stabilită o administrațiune în catul de jos. În catul d'asupra se află biblioteca, care servește și de sală de primire.

În această sală fui primit grațios de inventator.

Edison este un om înalt, cu figura palidă și a cărui slăbiciune este și mai pușă în vedere prin lipsa totală de barbă și prin strălucirea ochilor mult adînciți sub arcaea sprincenelor. I se întîmplă de multe ori inventatorului de a-și petrece noaptea fără a dormi, când urmărește o experiență importantă. Aceste escursuri de muncă se traduc printr'o oboseală fizică desemnată pe toate trăsuriile feții lui Edison. Biblioteca este legată printr'un telefon cu o casă particulară pe casa opusă a dealului; acolo locuiesc familia neobositului căutător.

Laboratorul în care se face experiența noiei lumini electrice este împodobită de un lustru cu 8 lumini,

ca acele care se întrebuințează pentru lampele cu gaz. La fie-care din cele 8 becuri este lipită o bulă de sticlă aproape de mărimea unui ou. În teritoriul acestei bule un fir încondensent, sub formă de potcoavă, produce o lumină albă dulce de o strălucire egală cu aceea a gazului. Astfel este lampa Edison. Fie-care din aceste mici aparate arde de 20 zile fără intrerumpere, ceea ce reprezintă iluminatul obișnuit al unei familii în timp de aproape 3 luni, socotit a câte 6 ceasuri pe zi.

Dl Edison, nu pretinde înșe că succesul lampii sale este absolut definitiv. Face o experiență în acest moment; el nu scie, dacă lampele sale care sînt acum în număr de 50, întrebuințate în diferitele clădiri din Menlo Park, nu scie, dacă lampele sale nu vor înceta de a arde mîne sau peste 8 zile. Nu va fi complet satisfăcut de cât după o experiență neîntreruptă de 6 luni.

Am putut să urmăresc cu deamănuntul procedările fabricațiunii noiei lampi și eată ce am vîduț:

litare din Viena. Nu se știe încă ce măsuri va lua administrația supremă de război din Viena în urma alarmării cu sporierea armatei nemțesci. Din păreri care se manifestează în privința aceasta asupra desvoltării puterilor militare din Germania, Franța și Rusia, pare că și la noi va trebui să se supună unei reorganizări starea actuală a armatei. Se dăce în cercurile militare: că pe când Austria caută a satisface trebuințelor sale cu o prezență de pace, în care vin a se socoti și milițiile teritoriale, de 278,930 oameni și 56,012 cai, Germania găsește că statul ei de prezență de 401,695 oameni și 98,000 cai nu este de ajuns, de oarece prezența de pace a Franței face 490,000 oameni. Deci, și cei normativi din cercurile militare superioare, că Austro-Ungaria are să realizeze puterea ofensivă a Germaniei și totodată și pe cea a Rusiei și Italiei și să sporească puterea sa defensivă în aceeași proporție. După păreri cercurilor militare superioare aceasta este de a se ajunge prin fortificarea imperiului, cu deosebire prin fortificarea Vienei. Aceasta din urmă nu e de a se înțelege în sensul strict al cuvântului, ci numai cum este bună oară la Paris și Roma, unde sunt fortificații pe înălțimi, cari apără rezidențele în cercuri depărtate.

„P. L.". Într-un articol de fond desvoltă partea financiară a chestiunii de mai sus și vine la rezultatul, că dacă suntem aliați cu un aliat puternic cum este Germania, noi nu avem lipsă a ne mai face cheltui cu înarmări noi. Foia aceasta declară în cuvinte scurte, că Ungaria nu va vota preste ceea ce se cheltuie acum pentru armată nici măcar o grosă.

Sâmbătă s'au început la Viena desbaterile în chestiunea drumului de fer austro-unguresc-sârbesc. La conferința care s'a început la 11 ore și a ținut până la 3 ore după amiazi au luat parte capul de secțiune Schwegel ca president, negociatorul sârbesc Marici și reprezentantul ung. consilierul de secțiune Beretvás. Desbaterile din ziua de Sâmbătă s'a început cu citirea convenției statornică cu ministrul Ranco Alimpiaci la 1870 și cu stabilirea punctelor de vedere generale.

Din Constantinopol se scrie la „Polit. Corr.“ că contele Dubsky ambasadorul cel nou austro-unguresc a sosit la postul său.

Ministerul turcesc se ocupă cu ficșarea definitivă a granițelor între Grecia și Turcia.

Dieta Ungariei.

În ședința dela 28 Ianuarie urmând la ordinea zilei continuarea dis-

cutiunii asupra proiectului de rezoluțiune subternut de Mocsáry ia cuvântul, după Bl. Orban, care în nisece termeni drastici face pe ministrul president responsabil pentru sângele vărsat, —

Contele Albert Apponyi. Oratorul nu vede nici o periclitare a societății, nu vede fanteamele, care le adepins ministrul president pe păreți; tonul serbătoresc, în care a cuvântat ministrul president, ar fi îndreptățit numai în cazul când ne am raporta la cauzele primordiale care au provocat simptomele ultime. Casa trebuie să se ocupe cu aceste aparențe de bolnăvire, dar nu în legătură cu incidentul în discuțiune, pentru că 1. aceasta nu e lucrul cel mai însemnat și a 2. nu trebuie să aparem ca și când prin explicarea acestui incident am voi să excusăm sau să justificăm turburările ca atare. Totul e un craval, care a luat proporțiuni mari numai din nedibăcia poliției, un craval, care a cerut jertfe, cum se întâmplă de obicei la asemenea ocațiuni.

Din acest punct de vedere măneacănd oratorul admite că unele organe a procedat într-un mod arbitrar, dar asupra acestui lucru va a lămuri rezultatul cercetărilor. Esesele în chestiune sunt în prima linie delictive private, dar într-o cât ele au și un interes public rezultatul cercetărilor trebuie raportat casei. Intervențiunea lui Fehérváry nu a fost corectă. Oratorul desvoltând apoi punctele de vedere care trebuie să fie decizătoare la întrebarea forței militare dăce că numitul secretar de stat nu le a respectat. Nu propune nici un vot de blam, pentru că nu se îndoiesce de buna credință a respectivilor și pentru că neobservarea competențelor a provenit dela încurcătura cea mare în conducerea organelor.

Nu poliția a pus capet scandalului, ci acesta a încetat de sine, cum dovedește și espunerea pragmatică a ministrului president. Poliției abia în ziua a cincea i a trecut prin minte să ia măsuri preventive, pre când datorița ei era a împedea din capul locului turburările în conducerea poliției nimic decât confusiune, ear de un guvern unguresc nici pomană în tot decursul acestor tulmuri. Numai noi, cari am fost în delegații în Viena, am știut că există un ministru president, dar în Pesta nu s'a știut aceasta. În fie-care și se cam scia timpul când și locul unde va urma cravalul și cu toate acestea nu s'a făcut nimic pentru a'l preîntâmpina — o stare aceasta, care nu se mai poate susține. Pentru că s'au negles măsurile preventive ce se poteau lua, o-

ratorul propune un blam hotărât ministrului president. (Aplaus în stânga). Propunerea întreagă este aceasta:

Casa, respingând proiectul de rezoluțiune (Mocsáry) și acceptând pe temeiul raportului verbal al ministrului de interne că organele competente vor cerceta atât cauzele imediate ale turburărilor ultime cât și procedura arbitrară și de prisos a organelor de poliția în tot timpul acestor turburări:

Îndrumă pe ministrul de interne a face raport casei despre rezultatul cercetărilor și despre măsurile luate, și pronunță desaprobară sa pentru că guvernul nu a luat în mod potrivit dispozițiunile de lipsă și cu puțință pentru a încunguira turburările și prin aceasta intervențiunea forței armate.

Oratorul continuând dăce că nu primese propunerea lui Mocsáry, nu pentru cuvântul că casa nu ar avé drept să esmită o anchetă, ci pentru că nu voiesce a recurge la un mijloc extrem, prin care s'ar atribui întâmplărilor ultime o însemnătate prea mare. Ministrul încă face aceasta pentru a se înfățișa ca mântuitorul patriei. (Aplaus în stânga). Gerându-se într-un mod unilateral opozițiunea ca salvatoarea libertății, ear guvernul ca salvatorul ordinei, amendoi acești factori vor suferi pagubă. (Aplaus în stânga). Asupra acestui moment atrage atențiunea stângei extreme.

Ministrul president nu s'a cugețat la consecențele afirmațiunii sale când a dăis că asemenea turburări periclitează creditul statului. Nu va crede oare străinătatea că, dacă un ministru atribue unor întâmplări de felul celor din urmă o însemnătate atât de mare, în Ungaria toate lucrurile merg spre decadentă? Nu s'a cugețat densus la responsabilitatea ce ia asupra sa prin asemenea afirmațiuni? (Aplaus în stânga). Ministrul încercându-se să ne sparie cu fanteame pe când n'a avut alt scop decât a ne arăta că ne mai putend rămâne în fotoliul de metășă din lipsa de popularitate, densus totuși e un om indispensabil. (Aplaus viu în stânga). Acum ne declamă despre lupta între clase, dar când s'a terminat primul act din această pretinsă dramă, el a aflat de lipsă să fie aici de față și să ia parte la opera de scapare. A lua acest pretest e un lucru de prisos, pentru că e prea târziu și pentru că, întemplantându-se într'adevăr o mișcare serioasă, aceste mâni după experiențele de până acum nu vor fi capabile a restabili ordinea.

Așteptăm proiectele ce ni le a pus în perspectivă dl ministru president; dar oratorul trebuie să accentueze necesitatea, că guvernul nu trebuie să re-

mână stăpânit de impresiunile momentane și să suvâie în dreapta și în stânga ca o treștie în vânt, când voiesce să se înfățișeze cu hotărâri de a caracter durabil. În sfârșit recomandă propunerea sa spre primire. (Aplaus sgomotos în stânga.)

Em. Szalay: Ministrul president și-a schimbat păreri dela 1869, când însuși da impulsul la asemenea demonstrațiuni. Turburările de acum sânt neînsemnate, poliția n'a intervenit cu energie în seara când s'au spart ferestrele casinei. Din acest motiv mulți dăce că ministrului president i-a părut bine, că s'au spart ferestrele dela casină, pentru că aceasta a eschis pe a-micul ministrului, pe contele Zichy-Feraris.

Când s'a pornit aruncarea cu petri a venit miliția și a urmat vărsarea de sânge. Dacă ar fi adevărat că visițiul dela confortabil a trântit la pământ pe un soldat, trebuia împușcat calul ear nu visițiul. Gravamenul cel mai greu e din punct de vedere constituțional amestecul secretariului de stat Fehérváry. Cercetând cauza cauzelor oratorului o află numai în corupțiunea ce domnesce în țară de când Tisza se află la guvern. În fine spriginesce propunerea lui Mocsáry.

Gav. Baross: În fața marelor probleme ce ne asteaptă, noi provocăm discuțiuni, ne punem pe terenul vorbelor, ne muștrăm și ne împedecăm unii pe alții, în loc de a ne concentra puterile pentru o lucrare folositoare. Partida, la care aparține oratorul, n'are nici un temeiul a se teme de însemnătatea morală ce o are discușiunea asupra obiectului în chestiune. Cu fruntea rădăcată asteaptă partida viitorul și protestând contra insinuării că ar voi să escuze un lucru ce merită pedeapsă, trebuie să protesteze de altă parte și contra atacurilor și insinuățiunilor ce se îndreaptă mereu asupra'i din momentul când s'a format. (Aplaus viu în dreapta.)

Cât pentru turburări, ori ce a-mic al ordinei va dori ca turburătorii și autorii turburărilor să fie pedepsiți. Toga pentru aceasta fiescă care va afla o linisire în declarațiunea ministrului president, care n'ia pus în perspectivă o cercetare judecătorească, în același timp însă și unele proiecte de natură a preveni în viitor astfel de întâmplări regretabile. Oratorul nu voiesce să ia sub scutul său poliția, dar nu voiesce nici a o acuza. Poliția și așa rămâne de regulă pe jos. De altfel poliția e subordonată ministrului de interne și ministrul de interne a declarat că se va face cercetare și va proceda apoi în conformitate cu rezultatele ce le va avé cercetarea.

În sensul legilor esistente oare care organ esecutiv va pute fi silit să asculte de ancheta parlamentară, care ni s'a propus? (Strigări în stânga: Ori care!). Ce rezultat va avé aceasta comisiune față cu miliția? Oratorul nu află că miliția ar fi procedat cu o brutalitate așa imensă, dacă este adevărat, că un deputat a opus baionetelor pieptul său gol asemenea unui erou de baricade și miliția nu a respuns la această provocare după cum i este obiceiul — presupun că aceasta a fost într'adevăr dorința acelu deputat. (Ilaritate în dreapta.)

Cât pentru amestecul secretariului de stat în ministerul pentru apărarea țerei, oratorul dovedește cu paragrafi din art. de lege XL.: 1868, că numitul secretariu a fost îndreptățit a priveghia ca să se susțină ordinea. (Aprobare în dreapta.)

Din discursul lui Apponyi a resuflat și achi acea profundă antipatie personală, care caracterizează todeauna discursurile sale. (Contrađicere în stânga. Aprobare în dreapta), și a-nume într'o formă, care oratorul o lasă contelui Apponyi să o aducă în

Astfel preparat arđetorul este dat pe mâna unui lucrător sticlar adus din Germania.

O bulă de sticlă, deschisă numai în partea de sus, este pusă în contact prin extremitatea inferioară care este închisă cu facăra unei lămpi cu spirit de vin. În momentul când sticla începe a se topi lucrătorul cu fundă cele două fire care leagă potcoava, astfel că firele rămân închise în sticlă și arđetorul rămâne singur în interiorul bulei.

Se face apoi vid în această bulă prin extremitatea superioară ce este deschisă. Edison întrebuințează pentru acest scop o mașină pneumatică sistemul Geisler, pe care a perfecționat-o și prin care vidul se obține în 20 minute, cantitatea de aer extras fiind numai de o miime. Nu mai rămâne apoi de cât a închide orificiul superior al lămpii, ceea ce este treaba sticlarului și aparatul este terminat.

Dacă acum un indoi curent electric este pus în contact cu cele două fire ce ies din lămpă, buca de bristol carbonizat devine incandescent;

dă la moment o lumină albă mai mică ca aceea a ferului încălțit până la alb. Este de ajuns pentru a aprinde sau pentru a stingea lămpa să întorci o cheie. Efectul este imediat.

Atelierele dela Menlo Parc, pot să facă 30 de asemenea lămpi pe zi; prețul lor revine la aproape 25 centi. (1 leu și 25).

Mașina magneto-electrică pe care o întrebuințează Edison este o modificațiune a sistemului Gramone; ea produce electricitatea necesară pentru 50 lămpi, cu o forță de 6 cai vapori ceea ce dă pentru lumina fiecărui lămpi un preț pe care inventatorul îl evaluează la 1 centi. (5 bani) pentru o consumațiune de 8 oare, adecă cam a 5 parte din prețul gazului.

Experiențele lui Edison resolvat-au ele definitiv chestiunea luminii electrice etine. Nam să mă pronunț asupra acestui punct. „Mi-e destul că v'am dat o fidelă socoteală de ceea ce am văđut la Menlo Parc. „Binele public.“

Firele incandescent care servă de arđetor este o unică bucată de carton subțire bristol de carbonat. De mai multe luni, Edison făcea experiență cu platina și iridium, când descoveri din întâmplare, sânt 6 septămăni, că cartoul carbonizat putea să dea un esecelent arđetor. Diversele varietăți ale cartonului fiind experimentate, bristolul fin a dat cele mai bune rezultate, probabil fiindcă acest carton, fiind compus de sdrênțe și de Kaulin, produsul carbonizațiunii este și fibros și vitrificat.

Se taie cartoul în bucățile cu forma de potcoavă de un police și jumătate de diametru; le închide într'o cutie de fer pe care o încăldește până ce se roșește și se albesce. Peste 20 de minute, fie-care bucată de bristol, redusă cu a treia parte prin acțiunea focului, se prezentează sub aspectul unui fir negru încovoiat, foarte fragil, dar putend cu toate acestea a fi maniat cu oare-care precauțiuni. Ambele extremități ale potcoavei sânt atunci legate cu nesce fire de platina de un police de lungi.

acord cu inima sa crestineasca. (Ilaritate in dreapta). Apponyi a dis ca cauza nemulțămirei generale este sguindirea increderei in institutiunile noastre publice. Dar Apponyi sau a fost obiectiv ci s'a întors carăsi numai contra ministrului president. La aceasta oratorul observă că ministrul president ar pute să fie togma așa de popular cum e Apponyi sau ori care alt uriaș din popor (ilaritate), dacă nu ar fi avut, in timpuri grele, ceea mare problema de implinit, in care partida sa l'a spriginut. Stând astfel lucrurile vom pute indica isvorul, din care isvoresce ceea nelinise cunoscută. Intorcându-se către stanga oratorului i dice: D-voastră ați cerut dela noi totdeauna să ve respectăm convicțiunea curată.

Des. Szilágyi, (intrerupend): Nici odată!

G. Baross: Dta, dle deputat, nici odată, penrucă Dta in conștiinta de sine a D-tale nu ai nici odată... (Ilaritate viuă in dreapta). Noi v'am implinit dorința. Cu ce ne ați respătit aceasta? D-voastră ați încetățenit in această casă un ton, din care resuffa patimă și ostilitate. D-voastră v'ați indoit de convicțiunea noastră curată. Acest ton a trecut și in presă, care in oare care înțeles se află sub influența parlamentului; poate că e și vice versa.

Am ajuns acolo, că nu mai scim, cine se mai bucură de autoritate: legea, parlamentul, acesta sau acela? Odată i s'a făcut lui Kossuth propunerea să decoreze pe generalul Bem. Kossuth a respuns: Dacă ași remunera pe fie care după merit, cine ar scăpa de lovituri? Dacă ar trebui să se remunereze aceia cari necurmat atacă partida guvernamentală, cine ar scăpa de lovituri? (Risete in stanga)

Propunerea lui Apponyi cuprinde două lucruri esențiale: întâiu dorința să se substearnă un raport despre rezultatul cercetării; a doua să se desaprobeze procedura organelor oficiale. Nu este o contradicere când se cere substernerea unui raport și in același timp se pronunță din capul locului desaprobaroa. Aceasta caracterizează punctul de mănecare al contelui Apponyi.

Oratorul aproabă espunerea ministrului president și subterne următorul proiect de rezoluțiune:

Considerând că este treaba judecătoriaului a pedepsi turburările in cestiune, precum și abuserile ce se vor constata; considerând mai departe că a judeca procedura organelor cu ocaziunea turburărilor din urmă și a trage la raspundere legală pe cei vinovați este in prima linie datorința guvernului:

Casa, neaflând a fi de lipsă să se ia măsuri extraordinare, și luând la cunoscință raportul ministrului de interne, trece preste obiectul din discusiune la ordinea zilei.

P. Hoffmann e surprins pentru că Baross a redus propunerea lui Apponyi la motive personale. Discursul lui Apponyi și moțiunea lui se distinge într'o măsură mare prin obiectivitate și linise. Combătend pe Baross oratorul admite că militarii și honveții pot să conlucre la restabilirea ordinii inse nu *proprio motu*. Baross află contradiceri in cererea de măsuri preventive și in plânsurile asupra asprimei prea mari a poliției. Aci nu e nici o contradicere; poliția n'a făcut tot ce trebuia să facă și a negles multe cari nu trebuiau neglese. Nu există contradicere nici când se cere cercetare și in același timp se pronunță desaprobaroa. Trecend la obiect oratorul primesc propunerea lui Apponyi.

Victor Istoczy face jidovimea responsabilă pentru toate relele, pentru toată corupțiunea. La spatele fie căru om stă ca un Mephisto cel puțin un Jidan. (Ilaritate sgomotoasă.) Și la institutul de credit fonciar să

află in fruntea trebilor un Jidan: Ignat Lustig. (Ilaritate). Pentru presă există numai un *noli me tangere*: cestiunea jidovească; dar aceasta e mai aproape de deslegare decât se crede, dovadă mișcarea din Germania, care ar trebui să vină in curgere și la noi.

Presidiul. Rog pe dl deputat să remână la obiect sau mai corect: să se apropie mai bine de obiect. (Ilaritate sgomotoasă.)

V. Istoczy (continuând): Tot ce s'a recomandat pentru delăturarea reului sânt numai mijloace paliative; trebuie să se cerceteze cauza reului și cauza tuturor reelor sânt Jidovii. Oratorul voiesc să cetească statutele ligei antisemitice din Berlin, (Iosif Madarász rîde), dar presidiul îl impedează între aplausele casei, pentru că obiectul de care vorbece oratorul nu stă in nici o legătură cu întrebarea. In strănătate, continuă oratorul, se vorbece de corupțiunea din Ungaria, și străinii află că și la noi Jidanii stînt mai mătrestii ai corupțiunei. Madarász se întrebe pe alegătorii sei, dacă și aceștia află acest lucru ridicul?

Iosif Madarász se scoală pentru a face o observare personală. Presidiul îl roagă să astepte până ce va termina oratorul. (Mare ilaritate penrucă Istoczy într'aceea a terminat și s'a așezat). I. Madarász continuând replică că alegătorii sei fiind întrebăți ar raspunde cu siguritate că nu află acest lucru ridicul.

Presidiul declară discusiunea de incheiată ne mai fiind nici un orator insinuat la cuvânt.

A mai vorbit in atacere personală ministrul president Tisza și A. Pulszky și după aceasta casa a hotărât ca in ședința de mâne propunătorii să și țină cuvântul de incheiere.

Din comitatul Severinului

(Incheiere).

Dl Brancoviciu întrebă deci pe vice-comitele, unde sânt sorții; și dl Pausz a respuns la protocol, că nu scie, unde se află ele, deoarece referentul Rudeu le-ar fi vëndut pe baza unui conlus al scaunului orfanal și numai el prin urmare ar fi in stare a da deslușirea cerută. La întrebarea următoare, cum vine că vice-comitele, fiind președintele scaunului orfanal, nu scie, cui și cu ce preț s'au vëndut sorțile și dacă există protocol de licitație, dl Pausz a predat următorul răspuns protocolului: că pe timpul vënderei n'a fost acasă și că numai Rudeu singur singure ar pute da deslușire. Rudeu însă n'a fost de față, de oare ce el precum se vëdu mai târziu, de loc in ziua de după arătarea făcută a fost espadat de către vice-comitele la Orșova, de unde el se insinua ca fiind bolnav și după urgente telegrafice indoit pentru a veni acasă răspunde mereu, că din pricina boalei e impedeat de a veni.

Și când in comitatul administrativ, intrunit in 12 l. c., o telegramă venită comisarului reg. tot îl mai insinua ca fiind bolnav, Brancoviciu facu propunerea, să se cerceteze in cancelaria lui Rudeu, nu cumva se află acolo actele privitoare la masa lui Müller, căci ar fi cu neputință ca Rudeu care precum se pretindea a călătorit la Orșova pentru afacerea lui Feigl, să fi luat cu sine și actele din Rusberg ale afacerii lui Müller. Propunerea aceasta se primi și se emise o comisie, care deschise cancelaria lui Rudeu prin un lăcătuș și o vizită. Actele lui Müller nu se putură găsi și pentru ca ele să nu poată fi furisate mai târziu, comisiunea sigilă archivul și cancelaria lui Rudeu.

Cu privilegiul acesta dl Pausz se mai turbură încă odată și se născură între el și comisarul reg. și Il-

losvay, care cu deosebire se espunea in contra lui Pausz, discutiuni agitate, in urma cărora Pausz se depărță din ședință și părăsi Caransebeșul, bag samă pentru totdeauna.

In aceeași di seara la 10 oare sosi in sfârșit Rudeu însănătoșat din Orșova a casă și se duse nemijloc de la stație la comisarul reg., unde el făcu o mărturisire deplină.

In 13 l. c. n. ear se întruni comitatul administrativ și dl de Ujfalussy deschise ședința cu împărțirea, că Pausz a mărturisit într'o epistolă greșala sa, și că a restituit și sorții cu rugarea a'i restituiti cei 1300 fl. depuși pentru aceia; pretensiunea aceasta însă firese se respinse.

Pe baza acestei mărturisiri dl Brancoviciu facu propunerea in scris, a suspenda pe vice-comitele Pausz și a ceda actele tribunalului criminal; această propunere însă după unele observări ale comisarului regesc fu respinsă și se hotărî a presenta actele ministrului și a reținē cei 1300 fl. de sus până la o ulterioară hotărîre.

In incușitoriu Rudeu declară la protocol, că nu scie absolut nimica de o vëndere a sorțiilor, și că aceste nici nu s'au vëndut nici când cu scirea lui, că el mai departe a primit in 9 l. c. n., adevă in ziua arătării făcute la 6 oare seara actele lui Feigl pe lângă o anticipație de călătorie și cu aceea indrumare dela vice-comitele a călătorii de loc la Orșova și a remână acolo. Actele lui Müller el le primi abia in 11 l. c. n. pe postă trimise la Orșova, pe lângă o instrucție, ce are să facă cu ele. Dar Rudeu — așa depune el mai departe — nu urmă mai departe și aduse actele îndet.

Pe temeiul tuturor indicieiilor acestora, comitetul administrativ rându o cercetare, cuprindețoarea de întreaga funcționare a vice-comitelui, și toți pretorii și toate oficiile, precum și oficiul postal fură provocați, a presenta comisiei de cercetare, dare de samă asupra tuturor banilor, cari din Noemvrie 1876 până in 13 Ianuarie au ajuns la comitat.

Și de oare ce cele descrise până aci tot încă n'a fost material suficient pentru comisarul regesc, de a pasi in contra vice-comitelui in înțelesul legilor noastre, s'a sistat activitatea comisiei de cercetare până la 25 l. c. n.

Dar opinia publică a orașului Caransebeș s'a simșit neliniscită in gradul suprem prin această sistare nemotivată a cercetării. Astfel urmă apoi trimiteroa unei deputațiuni imposable de cetățeni fruntași cu vigorul dl. general Traian Doda, deputat dietal al Severinului, in frunte ca să stăruască la comisarul regesc să se facă odată capet acelei stări rușinatoare, ce permite lui Pausz să mai continue a fi vice-comitele Severinului. Generalul Doda explică intențiunile deputațiunei și interplă pe Ilustratea Sa, de ce Pausz încă tot nu este suspendat. Ilustr. Sa la început raspunde cu subterfugiile cunoscute dar mai apoi prin purtarea resolută a deputației se vëdu silit a ceda până ce in sfârșit eși cu descoaperia, că pe baza arătărilor venite de la pretori se pot constata încă și alte defraudățiuni. In urma acestora deputația stărui, ca comitetul administrativ declarat in permanență, să se concheie de loc și să se iei măsurile de lipsă fără amănare. Ilustratea Sa cedă acestei dorințe, și comitetul administrativ de loc fu conchiamat. In ședința ținută in prezenta întregii deputațiuni s'a constatat apoi că 4380 fl. s'au defraudat numai din banii veniți din cercul Terogovei. In urma acestei stări de lu-

cruri s'a hotărît ca o comisie să pună mâine de loc pe toate hărțile și actele comitelui, și acum membrul comitetului Brancoviciu reinoi propunerea sa; ca vice-comitele Ioan Pausz pentru defraudățiuni să se suspendeze din oficiu și a facerea să se cedeze tribunalului criminal. Această propunere se primi cu toate voturile in contra unuia singur, a fiscalului comitatens Akos Csorba, care chiar și acumă încă nu află causă suficientă pentru suspendare. Comisarul reg. n'a votat.

Fiori te cuprind, când auzi, că între banii defraudăți se află o sumă de preste 20,000 fl. din aceia, cari dreptrescumperare de robote s'au esecutat de la bietul popor — aceea rescumperare căreia i s'a improvitat cercul Bozovici, și care a produs „rescoala din Dalboșeți“. „Aceasta este darea aceea“, observă foarte bine „Südunger. Bote“, „pena a cărei refusare legitimă aproape optcei de oameni au trebuit să și peardă libertatea, și aceasta este in trebuințarea banilor acelor, pe care Pausz, Illosvay, și cum îi mai chiamă pe acesti domni faimoși, i-au declarat ca fiind neincungiarat de lipsă pentru clădirea de poduri și drumuri. Va să deică, pentru ca Pausz să poată defrauda banii acestia au trebuit storși pe cale nedreaptă dela sirmanul popor! Și pentru ca Pausz și consortes să poată face și mai departe astfel de isprăvi, de aceea este de lipsă susținerea provisorului încă pe alți trei ani!“

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Tomești, 25/1 1880 st. Domnule Redactor! Ca să aibă publicul cunoscință despre Zaranenii aneșai la comitatul Hunedoarei și despre morala oficioasă ce ne vine de acolo, care va aduce cu sine nu preste mult estirperea poporului prin miseria cauzată de domni, eaș și descriu aici unul dintre casurile care se întmplă pe aici foarte dese, casurile normale sânt rare ca corbii albi.

In 22 a. c. s'a întemplat alegerea de notariu comun in notariatul Tomești (nu departe de Baia de Criș), care a urmat într'un mod, de care să ferască Dșeu pe tot natal.

In acest notariat domni dela putere substituiseră pe un fugit, Dósa Gergely cu numele, și'l susținură cu forța in spatele bietului popor mai bine de 3 ani contra legei cu toate abuserile și cu toate că poporul se plângea neincetat contra densusi.

Ca să aibă publicul cunoscință că cine este acel Dósa Gergely? sânt silit a me ocupa puțin de persoana densusi. Este un parvenit, nu sciu de unde, densusi afirmă a fi strănepotul lui Dósa de pe timpul cruciaților, fie cine va fi in comitatul Zaranului el a fost venit ca păzitoriu metalurgic (Hutmann) cum s'a purtat acolo, cum nu, nu sciu, sciu atât că a fost dat afară chiar de ai sei, a mai fost aplicat pe ici colea ca oficial domenal până mai pe urmă fu dat afară de comitele Eszterházy și persecutat cu proces criminal, de care Dșeu îl scie cum a scăpat, a fost aplicat la catastro, se făcea el pe sine ingineur in toate formele și pe tot locul se da de cel mai mare părtinitoriu al poporului, intru atăta îl părtiniau încat nu mai avea ce duce din sat. In urmă și-a cumpărat puțină moșioară in comuna Tomești, dar doamne păzește nu a scris-o pe numele seu fără pe al soției sale, va scie publicul pentru ce, nu e lipsă să o spun. In fine devenind notariu comun substituit in acel notariat, de care se țin 9 comune, cancelaria notarială

o ține în podul casei, jădecățile comunale le face în capătul ambului și care individ nu este îndestulit cu sentență pronunțată este dat jos și aruncat câteva graduri mai jos, unde au câinii să și pronunță a lor sentență asupra bietului om, care caută dreptatea la notariu. Toate afacerile notariale le duce în ordine cea mai bună, de care omul care nu'l cunoaște nici idee nu poate avea. De evidența pământurilor în privința contribuției nici idee nare, protocoalele de exhibite le poartă în cap, peana pe tureacul cimei, sticla cu negreala de medicină în bosunariu, și tot isprăvesc cu puțină excepție când se află în stare necomputăveră, aceasta se întâmplă mai în toată ziua cu puțină excepție.

Toate le isprăvesc în ordine, umbil pe jos, face tot felul de esbite și rugări care pretutindena sunt respinse, „poporul le plătesc” dice ingeniosul bărbat.

Ca să se vadă că dl notariu substituit e de tot genial amintesc descoperirea ce a făcut-o densus, că adevărat tot omul trebuie să se facă inventariu și conșierarea casului de moarte, ori este lipsă ori ba, a făcut și aceasta, a inventat averile oamenilor, care era inventate și transcrise înainte cu 10—12 ani, a sedus pe judele de cerc să le pertracteze, ceea ce s'a și făcut și după ani unele se trămiseră la cartea funduară pentru transcriere, dar fură toate respinse. În urmă scaunul orfanal vându' la cunoștință că averile orfanilor se inventează astfel, se fac spese enorme și orfanii intră adevăr rămân orfanii, și neavând încredere în pretorul cercului, care le scie toate aceste, poate că era înțeles cu amicul seu, cu notariul substituit, a emis din sinul seu un membru care cercetând toate le-a aflat după ce le-am enarat eu. În urma cercetării d. notariu subst. fu suspendat din funcțiune de însuși vice-comitele comitatului. Dl pretor al cercului Tobias Mihăloviț în loc să ducă în deplină suspendarea notariului substituit a ordonat alegere de notariu, — fără a fi notariul suspendat de mai înainte amovat dela postul seu și aceasta a făcut-o cu mare ingeniositate și cu prudență și istețimea ce o are d. pretor încă de când era ucenic de boltă (calificațiune pentru oficiu public); eată cum s'a întâmplat și această alegere. Înainte de ziua alegerii d. pretor s'a înțeles cu notariul din Baia de Criș George Pădurean și notariul substituit din Risculița Szida Dénes, 2 creaturi ale sale, oameni tineri de tot calibrul numai de moralitate și onestitate nu vreau să scie nimica — foarte isteți în privința seduceri bietului popor — ca acești 2 indiviți să pășească ca candidați și să seducă poporul ca să aleagă pe vreunul dintre deșii. Așa s'a și întâmplat, umblară prin toate comunele, seduseră poporul, care și promise că i vor alege pe ei, numai să scape de vătăvul Dósa, cel dintâiu nici nu se însușă ca candidat după ce vădu că i succede a seduce poporul, lăsa pe al 2-lea care continua agitațiunea, însă ca să seducă pe bietul popor și mai tare nu i însușă suplica până la termenul defipt în concurs, ci după trecerea termenului, ca să poată fi respinșă, după cum s'a și întâmplat. Acum când era să fie alegerea nici un concurent nu fu decât notariul substituit suspendat G. Dósa, despre suspendarea căruia alegătorii nu auvără nici o știință, că unicul candidat fu ales de 2—3 indiviți nealegători, eără bieții alegători se depărțară cu amărăciune în suflet ciătind din capete, nechiarificați de nime despre starea lucrului.

Domnii își făcără petrecerea cuvințioasă. Fiind pretorul întrebă de ai sei, cum a putut candida pe notariul substituit suspendat de însuși vice-comitele? respunse: că una i s'a dat o-

ficios, alta are în bozunariu sub roșă, așa trebuie să se întâmple. Nu presupun astelii despre d. vice-comitele Baresay care și altcum este morbos. De cumva însă se va aprobe alegerea, va fi mare compromisiunea și atunci voui trebui să presupun tot. Vom vedea. Aceasta este morala, la care am ajuns.

Un privitoriu.

Din Dobrogea

Constanța, în 20/8 Ianuarie.

Orașul Constanța cu clima sa sănătoasă, cu pozițiunea sa admirabilă, are un frumos viitor. De și a suferit mult în timpul rebelului, totuși dela aneșarea Dobrogei și până astăzi a făcut mari progrese. La primăvară se va începe construcțiunea grandiosului hotel Carol I, a unui stabiliment de băi, a mai multor zidiri frumoase și utile. Orașul va câștiga imens când se va aduce în centrul seu apa potabilă și se va planta în apropiare o pădure.

Neobositul prefect R. Oprean, căruia i se datorează tot ce s'a făcut până acum în oraș și județ, a și luat toate măsurile necesare pentru aducerea apei în oraș și plantațiunea de 1,200 arbori la bariera apuseană a orașului.

De atmintrelea prefectul a luat măsuri să se facă plantațiuni în toate comunele, și mai ales la Medgie, unde vegetațiunea va ameliora starea sănătății publice.

Timpul mai ales de la 5 l. c. deveni frigos și pe la noi; din fericire, nu durează mult. Când vântul suflă de pe continent, frigul crește; când vine deșpre mare, temperatura devine dulce: ast-fel adese-ori după o zi de iarnă, urmează o zi de primă-vară.

Portul nostru este frecuat de bișnor; afară de Loydul austriac care face curse regulate între Constantinopole, Constanța și Odesa, sunt vapoare grece, engleze și italiene care ne vitezază.

Poporațiunea otomană, care fugie în timpul rebelului, continuă a se reintoarce, grație tratării păruțesci a administrațiunii noastre, și în special a prefectului, care își imparte leaful cu cei lipsiți și suferinși.

La 4 curent s'a înființat în orașul nostru o societate economică, literară și filantropică supt numele *Constanța*. Scopul ei este frumos și util. Toate naționalitățile sunt reprezentate în comitetul dirigent; ast-fel s'au ales: președinte Jr. C. I. Drăgescu, medic primar; vicepreședinte L. Eleuterescu, directorul prefecturii; membri, Ali Kadira, Solomon Iafet, Caridia, Papijanopol și S. Chefala; casier, Mironescu; secretar, Dunn și Tihanof.

Societatea și-a început activitatea sa și sperăm că mari vor fi binefacerile ei.

Poporațiunea de aici adastă cu nerăbdare declarațiunea de portofranc a Constanței și organizarea Dobrogei.

Elementul românesc se înmulțese din zi în zi, și ar fi de dorit ca îndată ce se va vota în camere organizarea Dobrogei, guvernul să procedă la colonizarea țerei. Cei mai buni coloniști ar fi Românii ardeleni și Italianii din nordul Italiei.

Fără colonii, întinsele ogoare ale Dobrogei vor rămâne încă timp îndelungat nelucrate și neroditoare.

„Românul.”

Varietăți.

* (Pentru inundați). Din Craiova a venit la adresa d-lui V. Roman următoarea adresă: Domnii sale Domnului Visarion Roman directorele institului de credit și economii „Al-

bină” și casierul Comitetului central pentru ajutorarea inundaților la Sibiu. Cigova în 12 Ianuarie 1880.

Domnul meu! Domnul Craiovean aflând despre nenorociri întâmplăte coreligionarilor prin inundarea locașurilor lor de cătră riurile: Murăș, Crișurile, Târnavele, Arieșul și altele a compus un comitet de binefacere, din doamnele: Irina Lup, Elena C. Dumba Maria Coloni, Ana Constanț, Elena Oniț, Alecsandrina Perieteno, Sofia Canariu, Adelina Oltean, și subscrisa Maria I. Haggiadi și voidă a alina în mod de și minim suferințele fizice și materiale ale acestor nenorociți inundați a patronat concertul dat la 9 Ianuarie de Domnișoarele din Societate, al cărui produs în sumă de lei noi 1432 (una mie patru sute treișeci și doi) am onoare a vi'l înainta precum în dos se înseamnă spre a fi distribuți acelor suferinși rugându've totodată a me onora cu respuns despre primirea banilor.

Membra și casiera comitetului
Maria I. Haggiadi m.p.

* (Consulul românesc în Viena) Vilhelm Lindheim a primit prea înaltul *Essequatur*.

* (Independența României recunoscută). Guvernul M. S. Regelui Țerilor de jos, a stabilit, zilele aceste, prin notă oficială, remisă d. lui ministru al afacerilor străine, relațiuni normale și permanente cu România, ca stat independent.

M. S. Regele Greciei a legat, asemenea, aceleași relațiuni cu noi, încă de mai multe zile, primind și aderând la numirea d-lui C. Esarcu ca ministru român la curtea regalului elen.

„Monit. ofic.”

* (Necrolog). Teodor Popovicia preot gr. or. în Toplița, cu soția sa Paraschiva; în numele lor, a fiilor Georgiu preot, Ioan primariu comunal, Anna măritată Ciril Fulea preot, Ioana măritată Mihaiu Brătean preot, Simeon student de VII clasă gimnasială, Nicolae student de VI clasă și Gregoriu student de II clasă la gimnasiul din Blaj, cu inima frântă de durere aduc la cunoștință, cumcă iubita lor fiică, respective soră și cumnată *Maria* în al 20-lea an al etății sale, după un morb scurt de apărindere (Enteritis) a repausat în 11 Ianuarie e. c. st. v.

Rămășițele pământesci s'au asatruat luni în 14 Ianuarie a. c. în cimiteriul gr. or. din Toplița, la care fură poștiți a participa toți prietenii și cunoscuții. Fie'i țărina ușoară și memoria binecuvântată!

* (George Nagy) deputatul dietal, despre care vorbisem în numerul trecut, în urma concluziunii comisiei de imunitate, se va preda judecătoriei pentru violarea secusurului judecătoresc descris mai pe larg în numerul trecut.

* (Earna în Petersburg) e așa de grea, încât la inițiativa magistratului în 23 l. c. s'au aprins în toate plațele gremești de lemne (ruguri) la cari căreșii și toți acei oameni seraci cari în urma meseriei lor s'au silii a umbla timp îndelungat pe afară, să aibă prilej, a se pute încălzi.

* (Un semn rar pe ceriu). Din Crasna se serie cu datul 23 l. c. următoarele: Ați după ameați cătră jumătate la 2 ceasuri se vădu pe ceriu un curcubeu deosebit colorat, care de și ningeaz grozav s'a cunoscut bine aproape un pătrariu de ceas. Dispărând el în locul lui s'a văgut cam o minută doi sori lângă olaltă, care cu încetul se prefăcără în unul și după aceea carăși în 2. La 10 minute după aceea, s'a văgut cam un pătrar de ceas un soare de două ori mai mare ca de obște jucând în el toate

colorile de curcubeu. După alte 10 minute a dispărut semnul ceres.

* (Sfârșitul lunei) după prociile lui Nostradamus ar fi în anul 1886.

Lista Nr. 3

a contribuțiilor încurse la comitetul subsemnat în folosul inundaților.*

Transportul totalului din Lista Nr. 2 publicată în Nr. 6 a. c. „Telegrafului Român” . . . fl. 543.50
Dela doamnele Craioveane ca rezultat al unui concert dat în beneficiul Românilor inundați din Transilvania, trimis prin doamna Maria Carriaggi 1432 lei . . . fl. 644.40
Totalul cu ziua de astăzi . . . fl. 1187.90
Sibiu, 31 Ianuarie 1880.
Comitetul central pentru ajutorarea inundaților.

Economic.

Sibiu, 30 Ianuarie. Pre hotolită: Grâu fl. 8.30—9.30; Grâu scăr, fl. 6.80—7.80; S. scăr fl. 5.30—5.70; Orz fl. 4.20—4.60; Ovis fl. 2.80—3.20
Cănușă fl. 4.80—5; Mălaiu fl. 5.50—6; Cartofi fl. 1.30—1.50; Semnă de cănușă fl. 3.—10; Mășare fl. 7.—8; Linte fl. 11.—12; Fasole fl. 7.—8
50 chilo: Făină de pane fl. 7.50; Slănină fl. 8.30—8.2; Unsoare de porc. fl. 25.—26; Săburut pro 50 chilo fl. 16.—17; Său de lumină fl. 23.—24; Luminări de său 50 chilo fl. 25.—28.50; Săpun fl. 20.—20.50
Pân 50 chilo. 1.—1.10 Cănușă pro 50 chilo fl. 16.—13 Lemne vârtose de foc pro metru cubic fl. 3.50
Spirt pro gal 65—60 cr. pro chilo: carne de vită 42—46 cr. Carne de vitel 40—60 cr. carne de porc 42—48 cr.; carne de berbec 28 cr.; oam 10 de 40 cr.

Extras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.”

Licitațiuni: în 25 Febr. și 30 Martie imob. lui Ioan Kovacs în Dalnoc (trib. K. Oșorheiu); în 3 Martie imob. lui August Friderice Cserny în Balcaciu; în 7 Febr. și 8 Martie imob. lui Michail Depper în Balcaciu (judecătorie cerc. Husseu); în 26 Febr. și 26 Martie imob. lui George Muntean și soți în Șura mică (trib. Sibiu); în 10 Febr. și 10 Martie imob. lui Stefan Grăf în Codlea (judec. cerc. Săcele); în 26 Febr. imob. lui Lazar Schwarz în Șieu-mare (trib. Bistrița); în 4 Febr. imob. lui Moise Hersh și ale remasului după Zoliti Kapper în Oarda de sus (trib. Alba-Iulia); în 2 Martie imob. lui Toader Simion în Bistrița; 7 Febr. imob. lui Michail Franz jun. și soții sale în Bistrița (trib); în 7 Febr. imob. Mariei Reduț și soți în Avrig (trib. Sibiu); în 10 Febr. imob. lui Martin Hussar în Valcău (judec. cerc. Huedin); în 27 Febr. și 31 Martie imob. d-nei Ester Kovacs din Sanmihailice (trib. Turda); în 18 Febr. imob. lui Toader Ioncse în Căpâlna (Șomcuta-mare); în 14 Febr. imob. lui Michail Gabor în Selaș (judec. cerc. Hațeg).

* Culițele sumelor trimise la acest comitet vor urma prin publicare în diarele de aici „Telegraful Român” și „Observatorul”. La cerere însă sumele se vor cutia și separat.

Nr. 10.

CONCURS.

Pentru întregirea parohiei vacante de clasă III Spanlaca în protopresbiteratul Mureșului se eșcrie de nou concurs cu termenul până la 3 Februarie a. c.

Emolumentele s'unt tot cele cuprinse în concursul prim, publicat în „Tel. Rom.” Nrii 36, 37 și 38 din a. 1879.

Doritorii de a ocupa această parohie au ași adresa concursule instruite conform „statutului organic” și dispozițiunilor sinodale din a. 1873, la subscrisul (p. u. Maros-Ujvár) până la termenul arătat.

Sănbenedic, 15 Ianuarie 1880.
În conțelegere cu comitetul parohial.

Artemiu Crișan m. p.;
2—3 adm. prot.